DOMSTOLENS DOM
av den 18 mars 1980*

Förenade målen 154, 205, 206, 226–228, 263 och 264/78 samt 39, 31, 83 och 85/79,

154/78 SpA Ferriera Valsabbia, med säte i Odolo, Italien, företrätt och biträtt av advokaterna Tito Malaguti och Giuseppe Marchesini, båda vid Corte di cassazione i Italien, med delgivningsadress hos advokaten Ernest Arendt, 34 B, rue Philippe II, Luxemburg,

205/78 Acciaierie e Ferriere Stefana Fratelli fu Girolamo SpA, med säte i Nave, Brescia, Italien, företrätt och biträtt av advokaterna Tito Malaguti och Giuseppe Marchesini, båda vid Corte di cassazione i Italien, med delgivningsadress hos advokaten Ernest Arendt, 34 B, rue Philippe II, Luxemburg,

206/78 AFIM Acciaierie e Ferriere Industria Metallurgica S.N.C., med säte i Nave, Brescia, Italien, företrätt och biträtt av advokaterna Vito Landriscina och Giuseppe Marchesini, båda vid Corte di cassazione i Italien, med delgivningsadress hos advokaten Ernest Arendt, 34 B, rue Philippe II, Luxemburg,

226/78 SpA Acciaierie e Ferriere Antonio Stefana, med säte i Brescia, Italien, företrätt och biträtt av advokaten Giuseppe Marchesini, Corte di cassazione i Italien, och advokaten Fabio Vischi, Brescia, med delgivningsadress hos advokaten Ernest Arendt, 34 B, rue Philippe II, Luxemburg,

227/78 SpA Acciaieria di Darfo, med säte i Darfo-Boario Terme, Italien, företrätt och biträtt av advokaten Giuseppe Marchesini, Corte di cassazione i Italien, med delgivningsadress hos advokaten Ernest Arendt, 34 B, rue Philippe II, Luxemburg,

228/78 SpA Sider Camuna, med säte i Berzo Inferiore, Brescia, Italien, företrätt och biträtt av advokaten Giuseppe Marchesini, Corte di cassazione i Italien, med delgivningsadress hos advokaten Ernest Arendt, 34 B, rue Philippe II, Luxemburg,

263/78 SpA Metallurgica Luciano Rumi, med säte i Bergamo, Italien, företrätt och biträtt av advokaterna Manlio Brosio och Adriano Bolleto, båda vid Corte di cassazione i Italien, och advokaten Ernest Arendt, Luxemburg, med delgivningsadress hos advokaten Ernest Arendt, 34 B, rue Philippe II, Luxemburg,

* Rättegångsspråk: tyska och italienska.

264/78 SpA Feralpi, med säte i Lonato, Brescia, Italien, företrätt och biträtt av advokaterna Antonio Liserre och Giuseppe Gelona, Milano, med delgivningsadress hos advokaten Georges Margue, 20, rue Philippe II, Luxemburg,

39/79 OLS Officine Laminatoi Sebino — Acciaierie e Ferriere Laminatoi e Trafilati, S.R.L., med säte i Pisogna, Brescia, Italien, företrätt och biträtt av advokaterna Vito Landriscina och Giuseppe Marchesini, båda vid Corte di cassazione i Italien, med delgivningsadress hos advokaten Ernest Arendt, 34 B, rue Philippe II, Luxemburg,

31/79 Société des Aciéries de Montereau, med säte i Montereau Fault, Yonne, Frankrike, företrätt och biträtt av advokaterna Bruckhaus, Kreifels, Winkhaus, Lieberknecht, Canenbley och Moosecker, Düsseldorf, med delgivningsadress hos advokaten A. Bonn, côte d'Eich, Luxemburg,

83/79 Eisenwerk-Gesellschaft Maximilianshütte mbH, med säte i Sulzbach-Rosenberg, Förbundsrepubliken Tyskland, företrätt och biträtt av professor Bodo Börner, Köln, med delgivningsadress hos advokaten Ernest Arendt, 6, rue Willy Goergen, Luxemburg,

85/79 Korf Industrie und Handel GmbH & Co. KG, med säte i 7570 Baden-Baden, Moltkestraße 15, Förbundsrepubliken Tyskland, företrätt och biträtt av advokaterna Bruckhaus, Kreifels, Winkhaus och Lieberknecht, Düsseldorf, med delgivningsadress hos advokaten A. Bonn, côte d'Eich, Luxemburg,

sökande,

mot

Europeiska gemenskapernas kommission,

företrädd av

— i förenade målen 154/78, 205 och 206/78, 226–228/78, 263 och 264/78 samt 39/79 av A. Prozzillo, i egenskap av ombud och i målen 226–228/78, 263 och 264/78 samt 39/79 biträdd av advokaten G. Motzo, Rom,

— i målen 31/79 och 85/79 av Götz zur Hausen, i egenskap av ombud,

— i målet 83/79 av H. Matthies, i egenskap av ombud, med delgivningsadress hos Mario Cervino, båtiment Jean Monnet, Kirchberg, Luxemburg,

svarande.

Talan avser huvudsakligen ogiltigförklaring av kommissionens individuella beslut att ålägga var och en av sökandena ekonomiska påföljder för försäljning av armeringsjärn under minimipriserna samt alternativt antingen ogiltigförklaring eller förklaring om icke-tillämplighet av det allmänna beslutet nr 962/77/EKSG av den 4 maj 1977 (EGT L 114 av den 5 maj 1977, s. 1, fransk version; vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå) om fastställande av dessa minimipriser. I andra hand yrkas nedsättning av de ålagda böterna.

DOMSTOLEN

sammansatt av ordföranden H. Kutscher, avdelningsordförandena A. O'Keeffe och A. Touffait samt domarna J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, Mackenzie Stuart, G. Bosco, T. Koopmans och O. Due,

generaladvokat: F. Capotorti,
justitiesekreterare: A. Van Houtte,

meddelar följande

dom

DOMSKÄL

1 Tolv företag som tillverkar armeringsjärn har lämnat in ansökningar som registrerats vid domstolens kansli mellan den 14 juli 1978 och den 26 maj 1979 med yrkande om ogiltigförklaring och eventuellt ändring av de individuella beslut genom vilka kommissionen ålade dem böter för överträdelser av det allmänna beslutet 962/77/EKSG av den 4 maj 1977 (EGT L 114, s.1, fransk version) om fastställande av minimipriser för vissa armeringsjärn. Alla dessa företag grundade sin talan på artikel 36 i EKSG-fördraget varvid de dels åberopade att det allmänna beslutet 962/77/EKSG som de påstås ha åsidosatt är rättsstridigt, dels åberopade de en rad grunder avseende de individuella påföljdsbesluten.

2 Genom beslut av den 27 juli 1979 förordnade domstolen, med tillämpning av artikel 43 i rättegångsreglerna, att med avseende på de muntliga förhandlingarna förena nio av dessa mål som rörde företagen i regionen Brescia, nämligen företagen Valsabbia (154/78), Stefana Fratelli (205/78), AFIM (206/78), Antonio Stefana (226/78), di Darfo (227/78), Sider Camuna (228/78), Rumi (263/78), Feralpi (264/78) och OLS (39/79). Vid sammanträdet den 17 och 18 oktober 1979 togs ytterligare tre mål upp rörande andra tillverkare av armeringsjärn, nämligen företagen Montereau (31/79), Maximilianshütte (83/79) och Korf Industrie (85/79). Med hänsyn till att föremålet för talan i dessa tolv mål är likartad och på grund av sambandet mellan målen, vilket bekräftades vid den muntliga förhandlingen, skall de förenas vad gäller domen.

3 De parallella ståndpunkter som intagits under det skriftliga förfarandet och den muntliga förhandlingen kan alla hänföras till två grupper som är gemensamma för samtliga mål, nämligen åberopandet enligt artikel 36 tredje stycket av det allmänna beslutets rättsstridighet samt talan om en fullständig rättslig prövning enligt artikel 36 andra stycket mot de individuella besluten om ekonomiska påföljder.

4 Vad beträffar den första gruppen ståndpunkter uppstår frågan om huruvida invändningen om rättsstridighet och de grunder om uppenbart åsidosättande av gemenskapsrätten samt om maktmissbruk som åberopas till stöd för detta kan tas upp till sakprövning. Denna fråga skall därför avgöras först.

5 Därefter skall de invändningar som gjorts av sökandena mot lagenligheten av det allmänna beslutet 962/77/EKSG prövas. Beslutet skall sedan prövas med hänsyn till artikel 61 som är dess rättsliga grund, därefter med hänsyn till övriga bestämmelser i EKSG-fördraget liksom de allmänna rättsprinciper som skall beaktas vid tolkningen och tillämpningen av fördraget samt slutligen med hänsyn till om de mål har beaktats beträffande vilka kommissionen har utövat sina befogenheter då den fattade det allmänna beslutet.

6 Först efter denna prövning av det allmänna beslutets lagenlighet kan man eventuellt inleda en närmare prövning, inom den andra gruppen ståndpunkter, av de individuella påföljdsbesluten. Sökandena har alla i samband härmed under åberopande av force majeure, nödvärn eller nödsituation anfört faktiska omständigheter vars räckvidd inom gemenskapsrätten och möjliga tillämpning vad beträffar iakttagandet av minimipriserna måste prövas. Därefter skall det undersökas om sökandena har kunnat utnyttja en laglig möjlighet till prisanpassning. Slutligen kommer det sedan att bli möjligt att

göra en bedömning av storleken på de böter som är anledningen till sökandenas talan.

Inledning

Fråga om huruvida invändningen om rättsstridighet vad avser det allmänna beslutet 962/77/EKSG och de grunder och argument som anförts av sökandena till stöd för denna invändning kan tas upp till sakprövning

7 Man måste skilja mellan två argument som framförts av kommissionen till stöd för att fastslå att den av alla sökandena gjorda invändningen om rättsstridighet vad avser det allmänna beslutet 962/77/EKSG inte kan prövas i sak. Det första argumentet, som är en allmän invändning om rättegångshinder i kommissionens skriftliga yrkanden, berör endast målen Antonio Stefana (226/78), di Darfo (227/78), Sider Camuna (228/78) och Feralpi (264/78). Det andra däremot berör alla de mål där kommissionen, med åberopande av sitt utrymme för skönsmässig bedömning, ifrågasätter om sådana grunder, som medför en domstolsbedömning av situationen på grundval av de ekonomiska sakförhållandena eller omständigheterna, kan tas upp till sakprövning. Även om detta argument inte kommit till uttryck som ett formellt yrkande skall domstolen pröva det på eget initiativ eftersom det berör frågan om domstolens behörighet. Dessa båda argument från kommissionen skall prövas särskilt efter varandra.

8 Det skall anmärkas att kommissionens första argument innebär att sökandena inte har styrkt att det allmänna beslutet på ett särskilt och direkt sätt skadade deras intressen, och att de alltså inte kunde ifrågasätta lagenligheten av detta allmänna beslut, eftersom det inte fanns ett berättigat intresse att få saken prövad.

9 Det är viktigt att skilja mellan å ena sidan ett berättigat intresse att få ett individuellt beslut prövat och å andra sidan intresset att vid detta tillfälle åberopa en invändning om rättsstridighet avseende det allmänna beslut som utgör den rättsliga grunden för det individuella beslutet. Det råder inget tvivel om att sökandena kan väcka talan, som innebär en fullständig rättslig prövning i enlighet med artikel 36 andra stycket i EKSG-fördraget av de individuella beslut om ekonomiska påföljder som är riktade till dem. För övrigt föreskrivs i tredje stycket i samma artikel att de till stöd för sin talan kan åbero-

pa att de allmänna beslut som de påstås ha åsidosatt är rättsstridiga; men de får göra det endast "enligt artikel 33 första stycket", dvs. i första hand inom ramen för väckande av talan om lagenlighet och genom att styrka att de har ett berättigat intresse att få saken prövad. Sökandena, som har åberopat åsidosättande av väsentliga formföreskrifter, åsidosättande av gemenskapsrätten och maktmissbruk, har alltså rätt till sakprövning av sin talan, eftersom deras invändning om rättsstridighet klart avser grunder som hänför sig till det allmänna beslutets lagenlighet. Sådan sakprövning möjliggörs genom artiklarna 36 och 33 i förening. Dessutom kan det inte bestridas att de har ett berättigat intresse att få saken prövad, eftersom tillämpningen av det omtvistade allmänna beslutet på vilket de individuella besluten om ekonomiska påföljder grundar sig, är ägnad att skada deras intressen. På denna första punkt kan alltså kommissionens invändning om rättegångshinder inte godtas.

10 I andra hand avser hänvisningen i artikel 36 till artikel 33 första stycket också, och särskilt, den andra meningen i sistnämnda bestämmelse enligt vilken "Domstolens prövning får ... inte innefatta en värdering av den genom ekonomiska sakförhållanden och omständigheter uppkomna situationen, som föranlett [beslutet], om det inte hävdas att Höga myndigheten gjort sig skyldig till maktmissbruk eller uppenbart åsidosatt fördragets bestämmelser eller någon bestämmelse som gäller dess tillämpning".

11 Första delen av den andra meningen i artikel 33 begränsar alltså domstolens kontroll vid prövning av lagenligheten av kommissionens val av ekonomisk politik; i den andra delen görs det undantag från denna begränsning under förutsättning att sökanden åberopar att fördraget uppenbart har åsidosatts eller att det föreligger maktmissbruk. Enligt domstolens rättspraxis (dom av den 21 mars 1955 i målet 6/54, Nederländerna mot Höga myndigheten, Rec. 1954–1955, s. 201), "krävs enligt artikel 33 vad beträffar den gjorda invändningen inget fullständigt bevis i förväg, vilket för övrigt utan vidare skulle leda till ogiltigförklaring av beslutet". Det är därför nödvändigt och tillräckligt att – då frågan om huruvida de argument kan prövas i sak vilka är avsedda att leda till en domstolsprövning av värderingen av den genom de ekonomiska sakförhållandena och omständigheterna uppkomna situationen i fallet – invändningarna om uppenbart åsidosättande av fördraget eller om maktmissbruk stöds av relevant bevisning. Strängare krav skulle innebära en sammanblandning av frågan om att ta upp argumentet till sakprövning med prövningen av den bevisning som ligger till grund för argumentet. En mindre restriktiv tolkning som skulle innebära att det skulle räcka med att bara anföra en av de nämnda grunderna för att få domstolen att pröva den ekonomiska värderingen, skulle reducera denna grund till en ren formalitet.

12 I föreliggande fall har de argument som framförts under det skriftliga och muntliga förfarandet i tillräcklig utsträckning visat hur svårt det är att bedöma de framförda invändningarna. Det måste dock medges att det första intrycket av de gjorda invändningarna är att de grundas på relevant och tillräcklig bevisning. Detta konstaterande räcker för att talan på denna punkt skall kunna tas upp till sakprövning.

Första delen. Lagenligheten av det allmänna beslutet 962/77/EKSG

Kapitel I. Med hänsyn till artikel 61 i EKSG-fördraget

13 Beslut 962/77/EKSG antogs på grundval av artikel 61 i fördraget. En regelrätt tillämpning av denna artikel innebär iakttagande av formkrav och materiella villkor som skall granskas i tur och ordning.

Avsnitt 1. Formkrav som skall vara uppfyllda vid antagandet av ett beslut enligt artikel 61

14 Ett beslut om att fastställa minimipriser inom den gemensamma marknaden som kommissionen kan anta är underkastat olika formkrav. Detta beslut måste först uppfylla de allmänna formkraven som gäller för alla beslut som antas enligt EKSG-fördraget och som anges i artiklarna 5 och 15 i fördraget. Vidare ställs det i själva artikel 61 särskilda krav på motiveringen till de beslut som avses där. Slutligen föreskrivs det i artikel 61 att vissa särskilda formkrav måste uppfyllas. Dessa tre grupper av krav kommer att prövas var för sig i de tre följande underavsnitten.

Underavsnitt 1. De allmänna formkraven (artiklarna 5 och 15 i fördraget)

15 Gemenskapen skall, enligt artiklarna 5 och 15 i EKSG-fördraget, offentliggöra skälen för sitt handlande, och kommissionens beslut skall vara motiverade och hänvisa till de yttranden som måste inhämtas.

16 Vissa sökande har hävdat att motiveringen utgör ett grundläggande krav, särskilt i fråga om en normerande rättsakt som medför utövande av skönsmässig bedömning. De anser att motiveringen i beslut 962/77/EKSG är "förvanskad, ofullständig och otillräcklig", och oförenlig med målen i fördraget. Enligt dessa sökande stöds detta beslut på en rad obestyrkta påståenden där ingen hänsyn tagits till dessa sökandes ekonomiska situation och produktionsförhållanden. Vidare har kommissionen inte omnämnt den omständigheten att den rådgivande kommittén hänvisat till artikel 54 och inte till artikel 61 för att uppnå en lösning av krisen.

17 Kommissionen har tillbakavisat denna argumentering under hänvisning till att den i övervägandena till beslutet, i motiveringen, har erinrat om att stålindustrin sedan flera år befunnit sig i allvarliga svårigheter och att sektorn för armeringsjärn hade fått känna av en kraftigare tillbakagång än stålindustrin i sin helhet.

18 Det är riktigt att kommissionen i de allmänna bestämmelserna i artiklarna 5 och 15 i fördraget åläggs att iaktta vissa skyldigheter, men dessa har emellertid inte preciserats, vare sig till formen eller vad gäller dessa skyldigheters omfattning. Enligt en rimlig tolkning, när det rör sig om en rättsakt avsedd för allmän tillämpning, åläggs kommissionen genom dessa föreskrifter att i motiveringen till sitt beslut nämna den helhetssituation som föranledde beslutet samt de allmänna mål den avser att uppnå.

19 Därför kan det inte krävas att kommissionen i detalj skall ange de olika och invecklade omständigheter som föranlett att beslutet har antagits, och än mindre att den ger en mer eller mindre fullständig bedömning av dem eller vederlägger uppfattningar som framförts av de rådgivande organen.

20 Motiveringen till beslut 962/77/EKSG uppfyller kraven i artiklarna 5 och 15 i EKSG-fördraget.

21 Denna motivering tar nämligen som utgångspunkt den konstaterade krisen inom stålindustrin och återverkningarna därav på priserna. I motiveringen nämns att den frivilliga planeringen av leveranserna inom sektorn för armeringsjärn har misslyckats, och det understryks att marknaden för denna produkt hamnat i särskilda svårigheter.

22 Invändningen om att den ekonomiska situationen och produktionsförhållandena i företagen i Brescia inte nämns i motiveringen kan inte beaktas eftersom kommissionen, med hänsyn till beslutets allmänna karaktär,

har anlagt ett helhetsperspektiv på situationen för gemenskapsindustrin inom denna sektor.

23 När det gäller den särskilda anmärkningen avseende den omständigheten att samrådet med rådgivande kommittén ägde rum inom ramen för artikel 54 rörande gemenskapsfinansiering av investeringsprogram för företag och inte inom ramen för artikel 61, är detta en ofullständig upplysning som bygger på en resolution av den 17 mars 1977 från denna kommitté, men där ett senare sammanträde av den 19 april 1977 inte omnämns under vilket rådgivande kommittén gav sitt särskilda stöd till införandet av minimipriser på armeringsjärn. För övrigt nämns i sista övervägandet i motiveringen till beslutet att samråd ägt rum med rådet och att undersökningar genomförts i samråd med företagen.

24 Det framgår av dessa konstateranden att motiveringen till beslut 962/77/EKSG kan ha varit något kortfattad men trots det tillräcklig för ett allmänt beslut och att kraven i artiklarna 5 och 15 i fördraget har uppfyllts.

Underavsnitt 2. Iakttagande av de särskilda kraven på motivering i artikel 61

25 I artikel 61 föreskrivs att kommissionen endast kan fastställa minimipriser inom den gemensamma marknaden om den finner att en uppenbar kris föreligger eller är omedelbart förestående samt att ett sådant beslut krävs för att de syften som anges i artikel 3 skall uppnås. Det föreskrivs vidare att kommissionen vid prissättningen skall beakta nödvändigheten av att tillse att konkurrensförmågan inom såväl kol- och stålindustrierna som förbrukningsindustrierna vidmakthålls i enlighet med de principer som anges i artikel 3 c. Dessa föreskrifter i artikel 61 anger de materiella villkor som beslutet om fastställande av minimipriser måste uppfylla. Det är emellertid uppenbart att av detta följer att det i motiveringen till ett beslut måste hänvisas till att villkoren är uppfyllda för att möjliggöra den rättsliga prövningen av saken.

26 Motiveringen till ett beslut om fastställande av minimipriser måste således nämna och kortfattat ange bevis för

— att en uppenbar kris föreligger eller är omedelbart förestående,

— att beslutet krävs för att de syften som anges i artikel 3 skall uppnås,

— att de producerande och förbrukande företagens konkurrensförmåga vidmakthålls vid prissättningen.

27 Sökandena, som förnekat att de materiella villkoren har uppfyllts (vilket kommer att prövas senare) har understrukit att motiveringen till dessa punkter var alltför kortfattad. Motiveringen skall därför prövas.

28 I beslutets första övervägande anges att det föreligger en uppenbar kris och kommissionen anför att stålindustrin under flera år har befunnit sig i allvarliga svårigheter. Kommissionen förklarar att utbudet är betydligt större än efterfrågan, att marknadsandelen importerade varor har ökat kraftigt och att priserna har sjunkit och klart ligger under produktionskostnaderna. Omnämnandet av dessa tre aspekter på krisen räcker för att karaktärisera dess särdrag och för att definiera den på ett riktigt sätt med hänsyn till motiveringen.

29 I fjärde övervägandet fastslås – med hänvisning till de skäl som anges i andra och tredje övervägandena dvs. kommissionens tidigare misslyckade försök att få företagen att frivilligt åta sig förpliktelser och den följande nedgången på marknaden för armeringsjärn och i företagens ekonomiska situation – att beslutet är nödvändigt för att uppnå målen i artikel 3. Denna redovisning för att beslutet var nödvändigt är tillräcklig för att ge en sammanhängande motivering beträffande denna punkt.

30 Vad slutligen gäller prissättningen hänvisas i sjätte övervägandet till nödvändigheten av att tillse att konkurrensförmågan såväl hos de producerande som de förbrukande företagen vidmakthålls. I detta övervägande talas om strävan att bibehålla "marknadens smidighet" genom valet av baspriser exklusive frakt som minimipriser och i tionde övervägandet slutligen där det konstateras att företagen får offentliggöra baspriser som är högre än de fastställda minimipriserna. Det framgår för övrigt motsatsvis av elfte övervägandet att möjligheten till anpassning till de mest förmånliga gemenskapspriserna kvarstår, under förutsättning att beslutet om minimipriser iakttas. Även om motiveringen på denna punkt hade kunnat vara mer utförlig är den emellertid fullt tillräcklig.

31 De särskilda kraven på motivering i artikel 61 är alltså rättsligt sett uppfyllda.

Underavsnitt 3. Iakttagande av de särskilda formkraven i artikel 61

32 Artikel 61 innehåller särskilda formkrav för utarbetandet av ett beslut som rör införandet av ett prissystem vars verkan är att tillfälligt upphäva de normala reglerna för den gemensamma marknadens funktion inom EKSG. Syftet med dessa formkrav är att säkerställa att noggrannhet och försiktighet iakttas i samband med dessa åtgärder. Dessa krav måste anses vara väsentliga och därför skall domstolen pröva om de iakttagits.

33 I artikel 61 föreskrivs först att kommissionens beslut om fastställande av minimipriser skall fattas

1. på grundval av undersökningar gjorda i samråd med företagen och företagssammanslutningarna enligt artiklarna 46 första stycket och 48 tredje stycket,

2. efter att ha hört den rådgivande kommittén och

3. efter att ha hört rådet

om såväl lämpligheten av denna åtgärd som den prisnivå den medför.

34 Domstolen har i det föregående konstaterat att undersökningarna och samråden i fråga nämnts i sista övervägandet i beslut 962/77/EKSG. Enligt sökandena har emellertid väsentliga formkrav åsidosatts, eftersom dessa undersökningar och samråd inte genomförts med tillräcklig omsorg.

35 1) De italienska sökandena anser att kommissionen för det första har underlåtit att göra några noggranna förberedande undersökningar som bl.a. skulle ha lett till konstaterandet att 50 % av sektorn för armeringsjärn inte befann sig i kris, och för det andra, om sådana undersökningar gjorts att de inte har gjorts i samverkan med de sökande företagen.

36 Kommissionen har anfört att den enligt bestämmelserna i EKSG-fördraget, särskilt artiklarna 46 och 48, fortlöpande gör undersökningar av marknads- och prisutvecklingen och att företagen är skyldiga att med jämna mellanrum lämna upplysningar om ändringar i sina prislistor och om sina export- och importsiffror. Dessutom har kommissionen sedan 1975 ägnat sig åt särskilda undersökningar rörande priserna. Kommissionen har sålunda i ett meddelande daterat den 2 maj 1975, riktat till alla stålproducerande företag, (EGT C 100, s. 1, fransk version; vid översättningen fanns ingen svensk

version att tillgå) under åberopande av de sjunkande priserna på stålprodukter inom gemenskapen och verkningarna därav på sysselsättningen underrättat företagen om att den kommer att skärpa sina kontroller av att fördragets regler på prisområdet iakttas och att den särskilt uppmärksamt kommer att följa utvecklingen av stålimporten till gemenskapen och dess inverkan på prisnivån. Dessutom har kommissionen erinrat om sitt beslut 1272/75, av den 16 maj 1975 (EGT L 130, s. 7, fransk version; vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå), om företagens skyldighet att varje månad uppge sin planerade, uppskattade eller verkliga stålproduktion, och sedan om sitt beslut 1870/75, av den 17 juli 1975 (EGT L 190, s. 26, fransk version; vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå), om stålindustriföretagens skyldighet att lämna vissa uppgifter rörande sysselsättningen (antal anställda, nyanställningar, uppsägningar, arbetstidsförkortning), vidare dess beslut 3017/76, av den 8 december 1976 (EGT L 344, s. 24, fransk version; vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå), om skyldigheten för producerande företag att varje månad så snart som möjligt uppge leveranser av sina viktigaste produkter, bl.a. armeringsjärn, inom den gemensamma marknaden samt export till tredje land. På prisområdet hade kommissionen planerat att införa ett system med minimipriser, och den 19 januari 1976 höll den rådgivande kommittén överläggningar om denna möjlighet (Dok. nr A/430/76 F) som fick majoritet bland de avgivna rösterna. Mot bakgrund av denna omröstning i början av 1976, samt även en kortvarig förbättring i konjunkturen, avstod kommissionen från att gå vidare på denna väg eftersom man ansåg att tillfredsställande resultat kunde uppnås genom icke-tvingande åtgärder genom styrning av produktionen och prispolitiken tack vare frivilliga åtaganden inom ramen för de upprättade utvecklingsprogrammen. Inom ramen för detta ekonomiska val offentliggjorde kommissionen ett meddelande av allmän karaktär (EGT C 303, 23. 12. 1976, s. 3, fransk version; vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå), där den angav riktlinjerna för den kommande verksamheten. Detta meddelande täckte alla aspekter på problemet: analys och övervakning av marknaden, investeringar, särskilda krisåtgärder i fråga om produktionen och priserna, förhållandet mellan gemenskapen och tredje land på stålmarknaden samt sociala och regionala problem. Detta meddelande följdes av ett annat i enlighet med artikel 46 i EKSG-fördraget (EGT C 304, 24. 12. 1976, s. 5, fransk version; vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå), där kommissionen, efter att ha erinrat om att den – i sitt utvecklingsprogram för första kvartalet 1977 – hade gjort en prognos för leveranserna uppdelade på sex olika produktkategorier, bl.a. armeringsjärn, tillkännagav sin avsikt att göra detaljerade prognoser rörande leveranserna för dessa produkter på gemenskapens inre marknad, med uppdelning efter företag eller företags-

grupp vilka skulle uppmanas att på "individuell och konfidentiell" basis binda sig för att begränsa sina leveranser till de kvantiteter som de skulle få meddelande om.

37 Av denna redovisning för kommissionens handlande före beslut 962/77/EKSG framgår att stålindustriföretagen inte kunde vara ovetande om de särskilda åtgärder som kommissionen avsåg att vidta, och eftersom de var informerade skulle de ha kunnat meddela kommissionen sina förslag antingen individuellt eller genom sina branschorganisationer.

38 Slutligen har företagssammanslutningen i Brescia, till vilken 40–50 företag är anslutna, vid ett flertal tillfällen inbjudits till förberedande arbetsmöten som två av deras representanter deltagit i, särskilt det som ägde rum den 25 mars 1977, då ett dokument som behandlade företagens produktionskostnader, frågan om prislistor, vilka mål som eftersträvades samt metoden för beräkning av priser diskuterades.

39 2) Rådgivande kommittén hördes den 19 april 1977 såväl om det ändamålsenliga i införandet av minimipriser på gemenskapsmarknaden för armeringsjärn som om nivån för dessa priser (Dok. nr A/1730/77 F). I samband med den diskussionen visade det sig att det rådde en bred enighet om nödvändigheten av att vidta en sådan åtgärd. Endast de tyska producenterna samt förbrukarna var motståndare till detta.

40 3) Rådet, som hade hörts angående samma frågor, godkände enhälligt denna åtgärd.

41 Dessutom antog Europaparlamentet en resolution om stöd för den ståndpunkt som kommissionen hade intagit för att övervinna krisen inom den europeiska stålindustrin (EGT C 118, 16. 5. 1977, s. 56, fransk version; vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå).

42 Av dessa konstateranden sammantagna framgår att fördragets formkrav har iakttagits och att det inte har skett något åsidosättande av formkrav av sådant slag som kan leda till ogiltighet.

Avsnitt 2. Iakttagande av de materiella villkoren enligt artikel 61

43 Kommissionen måste för att kunna fastställa minimipriser 1) finna att en

uppenbar kris föreligger eller är omedelbart förestående, 2) finna att det krävs att ett sådant beslut antas för att de syften som anges i artikel 3 skall uppnås och 3) beakta nödvändigheten av att tillse att konkurrensförmågan inom såväl stålindustrierna som förbrukningsindustrierna vidmakthålls i enlighet med de principer som anges i artikel 3 c.

Underavsnitt 1. Frågan om en uppenbar kris förelegat eller varit omedelbart förestående

44 De italienska sökandena har hävdat att de små och medelstora företag som tillverkade armeringsjärn inte befann sig i kris i början av år 1977 tack vare sin struktur, sin specialisering och sin teknik.

45 Dessa sökande har hävdat att vid bedömningen av om det föreligger en "kris" hänsyn inte enbart skall tas till de svårigheter som de stora stålverken i norr möter, utan också till att mer än en tredjedel av sektorn för armeringsjärn fungerar på ett tillfredsställande sätt. De har anfört att denna situation var en följd av den fria konkurrensen som varit till fördel för de ledande företagen särskilt tack vare deras tekniska nivå, men att det inte rörde sig om någon krissituation.

46 Kommissionen har å sin sida först gjort en bedömning av hur situationen för stålindustrin inom gemenskapen ter sig ur ett helhetsperspektiv.

47 Kommissionen har mot bakgrund av de ekonomiska omständigheterna och de undersökningar som gjorts funnit att det förelåg en uppenbar produktionskris. Avgörande för denna bedömning har varit att produktionen av armeringsjärn var på tillbakagång i hela gemenskapen, och att detta måste ses som ett uttryck för att stålindustrin under flera år hade haft allvarliga svårigheter som hade lett till ett bortfall av 50 000 arbetstillfällen mellan juli 1975 till slutet av 1977, och vidare att utbudet hela tiden hade varit större än efterfrågan samt att marknadsandelen för importen hade ökat kraftigt och priserna fallit till långt under produktionskostnaderna.

48 Domstolen konstaterar att de italienska företagens talan väsentligen gäller en bedömning av beslut 962/77/EKSG uteslutande med avseende på situationen för de mindre italienska stålverkens situation.

49 Kommissionen är visserligen enligt artikel 3 i fördraget skyldig att handla i det gemensamma intresset, men detta innebär inte att den måste handla i alla berördas intresse utan undantag, eftersom dess uppgift inte medför en skyldighet att handla endast under förutsättning att inget intresse berörs. Däremot måste kommissionen, när den handlar, göra en avvägning mellan de olika intressena och undvika skadliga följder om det beslut som skall fattas medger detta inom rimliga gränser. Kommissionen kan i det gemensamma intresset använda sin beslutsbefogenhet enligt vad omständigheterna kräver, till och med till skada för vissa enskilda intressen.

50 Kommissionen har därför inte grundat sitt beslut på materiellt oriktiga ekonomiska sakförhållanden eller omständigheter, på en rättsvillfarelse eller på en felaktig rättstillämpning, när den av den bristande balansen mellan produktion och förbrukning av armeringsjärn drar den slutsatsen att det förelåg en uppenbar kris. Kommissionen har anmärkt att denna uppfattning delades av de tyska företagen, medan de italienska företagen, som bestred den, inte lyckats lägga fram några övertygande argument för sin ståndpunkt. Kommissionen har därför med rätta funnit att det förelåg en uppenbar kris.

Underavsnitt 2. Iakttagande av artikel 3 i fördraget

51 Sökandena har framhållit att kommissionen enligt deras uppfattning samtidigt har åsidosatt alla de i artikel 3 a–g uppräknade målen, särskilt c, såvitt den bestämmelsen föreskriver att man skall se till att lägsta möjliga priser fastställs, ett mål som står i strid med fastställandet av minimipriser. Beslut 962/77/EKSG är, tilläggs det, en protektionistisk åtgärd som inte är förenlig med ekonomisk utveckling, eftersom kommissionen föreskriver tillämpning av högre priser med hänsyn till företag med högre självkostnadspriser.

52 Genom att kräva ett samtidigt beaktande av nästan samtliga de i artikel 3 uppställda målen, ställer sökandena ett krav som är alltför långtgående, och dessutom motstridande.

53 I domstolens rättspraxis, i domarna Meroni & Co mot Höga myndigheten av den 13 juni 1958 (mål 9/56, Rec. 1958, s. 43) och Groupement des hauts fourneaux et aciéries belges mot Höga myndigheten av den 21 juni 1958 (mål 8/57, Rec. 1958, s. 242) fastslås att eftersom det i artikel 3 uppställs inte

mindre än åtta särskilda mål kan det inte garanteras att samtliga, under alla förhållanden och i sin helhet, samtidigt kan eftersträvas.

54 Domstolen har härav dragit den slutsatsen att kommissionen i sin strävan att uppnå målen i artikel 3 i fördraget ständigt måste se till att de enskilda eventuellt motstridande målen sammanjämkas, och när en konflikt mellan målen konstateras, ge det ena eller det andra av målen i artikel 3 företräde, vilket med hänsyn till de ekonomiska sakförhållandena och omständigheterna som ligger till grund för kommissionens beslut, framstår som nödvändigt.

55 Om en kompromiss mellan de olika målen visar sig nödvändig i en normal marknadssituation, måste den i desto högre grad accepteras i en krissituation som berättigar att undantagsåtgärder vidtas som i förhållande till de normala reglerna för den gemensamma stålmarknadens funktion har karaktär av avvikelser och som uppenbart medför att vissa av målen i artikel 3 inte beaktas, om än bara det i artikel 3 c angivna målet enligt vilket det krävs att det skall ses till att lägsta möjliga priser fastställs.

56 Kommissionen har i enlighet med sitt utrymme för skönsmässig bedömning uppställt tre mål som den funnit vara berättigade med hänsyn till branschens gemensamma intresse mot bakgrund av de ekonomiska omständigheter som är rådande för tillfället, nämligen:

— att med tillämpning av artikel 3 c möjliggöra för företagen att skaffa sig ett minimikapital så att de kan genomföra nödvändiga omstruktureringar,

— att med tillämpning av artikel 3 e upprätthålla sysselsättningsnivån så att arbetskraftens levnads- och arbetsvillkor inte försämras samt

— att med tillämpning av artikel 3 a på lång sikt upprätthålla en tillräcklig produktionskapacitet.

I den krissituation som producenterna av armeringsjärn befann sig i, var det kommissionens uppgift att, inom ramen för de beslutsmekanismer som föreskrivits med tanke på genomförandet av en stålpolitik för att avhjälpa en uppenbar kris, välja ut de mål som den ansåg lämpliga för upprättandet av ett socialt och strukturellt program där det togs hänsyn till omfattningen av de föreliggande problemen.

57 Mot bakgrund av dessa överväganden sammantagna måste det fastslås att det föreligger relevant bevisning som talar för att kommissionen - under de omständigheter som förelåg vid tidpunkten för fattandet av beslutet - har uppfyllt de i artikel 3 uppställda mål som motsvarade den ekonomiska och sociala politik som kommissionen hade valt.

58 För att beslut 962/77/EKSG skall vara lagenligt krävs dessutom att kommissionen funnit att det var nödvändigt att fatta ett sådant beslut för att uppnå de mål som uppställts i artikel 3.

59 Krisbekämpningspolitiken inom stålsektorn bygger på den grundläggande principen om solidaritet mellan de olika företagen vilken kommer till uttryck i ingressen till EKSG-fördraget och som konkretiseras bl.a. i ett flertal artiklar, t.ex. artikel 3 (företräde för det gemensamma intresset som förutsätter en solidaritetsplikt), artiklarna 49 och följande (gemenskapens finansieringssystem baserat på avgifter), artikel 55.2 (gemensam användning av resultaten från forskning på det tekniska och sociala området), artikel 56 (hjälp till omskolning och återanpassning) samt artikel 53 (införande av finansiella arrangemang).

60 Det är på grundval av denna princip som kommissionen avsåg att vidta icketvingande åtgärder för att åstadkomma större jämvikt mellan utbud och efterfrågan på järn- och stålprodukter. Dessa åtgärder baserades - såsom redan har nämnts - bl.a. på att gemenskapens stålföretag band sig för att uppfylla leveransprogram som kommissionen hade fastställt och meddelat varje företag eller företagsgrupp. Till skillnad från andra valsade produkter, för vilka de frivilliga åtagandena om produktionsnedsättning täckte 90 % av den av kommissionen fastställda mängden, gjordes det emellertid för leveransmålen för armeringsjärn endast åtaganden på 50 %, vilket var klart otillräckligt för att få branschen att gå uppåt. Följden blev en markant försämring på marknaden för armeringsjärn. Det misslyckade resultatet av systemet med frivilliga åtaganden om produktionsnedsättning visade sålunda att det var nödvändigt att införa ett obligatoriskt prissystem för armeringsjärn medan kommissionen för andra valsade produkter offentliggjorde orienteringspriser (EGT L 114, 5. 5. 1977, s. 18, fransk version; vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå).

61 Några sökande, särskilt Rumi (mål 263/78), anser att kommissionen har gjort en felaktig bedömning av den ekonomiska situationen som är att jämställa med ett uppenbart åsidosättande av reglerna i fördraget genom att ett system med minimipriser införts, fastän "den borde ha tillämpat artikel 58 i för-

draget och infört ett kvoteringssystem för produktionen kombinerat med ett åtföljande åtgärdspaket".

62 För att vederlägga denna kritik av att inte direkt ha ingripit på produktionsområdet räcker det att hänvisa till att det enligt artikel 58 för genomförandet av ett obligatoriskt kvoteringssystem är en förutsättning att de medel för handlandet som anges i artikel 57 inte gör det möjligt att lösa krisen. Till dessa indirekta medel hör emellertid ingripanden beträffande priser som föreskrivs i fördraget och således införandet av ett system med minimipriser i enlighet med artikel 61 b).

63 För att fastslå att denna invändning inte är välgrundad är det sålunda tillräckligt att anmärka – utan att tillgripa argumentet om att kommissionen på detta område har ett stort utrymme för skönsmässig bedömning vid val av ekonomisk politik som endast kan ifrågasättas om den utövat maktmissbruk eller på ett uppenbart sätt åsidosatt fördragets bestämmelser – att kommissionen inte är skyldig att införa ett kvoteringssystem utom när det konstaterats att det är omöjligt att avhjälpa krisen med bl.a. ingripanden beträffande priser.

64 Kommissionen har därför, vid denna avvägning mellan nackdelarna med systemet med minimipriser och nödvändigheten av den vidtagna åtgärden för att uppnå de olika målen i artikel 3, inte överskridit gränserna för sin skönsmässiga bedömning när den beslutade om detta system.

Underavsnitt 3. Prisnivån i förhållande till artikel 61 slutet i fördraget

65 Det sista villkoret för lagenlighet vad gäller beslutet om minimipriser har att göra med fastställandet av prisnivån.

66 Artikel 61 andra stycket lyder: "Vid prissättningen skall kommissionen beakta nödvändigheten av att tillse att konkurrensförmågan inom såväl kol- och stålindustrierna som förbrukningsindustrierna vidmakthålls i enlighet med de principer som anges i artikel 3 c." Enligt artikel 3 c skall gemenskapen, förutom att se till att lägsta möjliga priser fastställs, göra det möjligt för företagen att genomföra nödvändiga avskrivningar samt bereda det investerade kapitalet normala förräntningsmöjligheter.

67 För att uppnå målet att ordna upp den ekonomiska situationen för företagen inom den krisdrabbade sektorn med beaktande av målen i artikel 61 har kommissionen kommit fram till följande:

a) Minimipriserna måste ligga över marknadspriserna, men dock på en sådan nivå att man undviker en snedvridning av konkurrensen till förmån för stålindustrin och till nackdel för andra ekonomiska sektorer, att man tar hänsyn till de allmänna målen för den ekonomiska politiken, särskilt de stålförbrukande företagens intressen och deras konkurrenssituation, samt att man undviker störningar i export och import.

b) Det är viktigt att ta hänsyn till produktionskostnaderna som varierar avsevärt från företag till företag beroende på skillnader i produktionsmetoderna. Hälften av företagen använde järnmalm som från 1975 till 1977 hade ökat i pris med mellan 8 och 35 %, beroende på medlemsstat, medan andra hälften använde järnskrot som hade blivit mellan 37 och 47 % billigare beroende på medlemsstat.

68 Kommissionen fann mot bakgrund av de mål som skulle uppnås och den viktigaste faktiska omständigheten nämligen priset, som praktiskt taget är den enda konkurrensfaktorn – inom sektorn för armeringsjärn spelar kvalitetsskillnader nästan ingen roll – att det skulle vara rimligt att fastställa ett pris som låg över de lägsta priserna på mellan 165 och 180 beräkningsenheter (Brescia-företagen) men under de högsta priserna på 253 beräkningsenheter (danska företag).

69 Kommissionen beräknade den 25 april 1977 baspriset per ton för att exakt fastställa minimipriset och beslutade att fastställa det obligatoriska minimipriset till ett belopp som i nationell valuta motsvarade 198 beräkningsenheter för släta armeringsstänger och 205 beräkningsenheter för armeringsstänger med förbättrad förankringsmöjlighet.

70 Sökandena har kritiserat den metod för genomsnittsberäkning som använts för att fastställa minimipriserna. De anser att minimipriset för att uppfylla kraven i artikel 3 c i fördraget skulle ha fastställts på grundval av gemenskapsföretagens lägsta lönsamma pris dvs. det pris som motsvarar den punkt där utbud möter efterfrågan och som uppfyller kriterierna i artikel 3 beträffande avskrivningar och förräntning av kapital. I själva verket gynnar de fastställda minimipriserna enligt sökandena "de minst konkurrenskraftiga eller de olönsamma företagen och för in ett oacceptabelt inslag av styrd

protektionism i systemet", medan minimiprisernas verkliga roll är "att förhindra försäljning till underpriser och begränsa risken att spekulanter som är beredda att dumpa priserna bedriver farlig utförsäljning".

71 Mot denna kritik måste anmärkas att den metod som tillämpas vid fastställandet av prisnivån är av skönsmässig och teknisk karaktär och styrs av solidaritetsprincipen och beaktandet av de kriterier som räknas upp i artikel 61 andra stycket samt de formkrav som består i samråd med rådgivande kommittén och med rådet.

72 Domstolen kan pröva kommissionens val i den mening som avses i artikel 36 sista stycket endast när den ekonomiska värderingen ger vid handen att man kan förmoda ett uppenbart åsidosättande av en rättsregel och, i föreliggande fall, undersöka om den fastställda prisnivån hindrade att de mål som avses i artikel 3 uppnåddes.

73 Eftersom produktionskostnadernas nivå uppvisade väsentliga skillnader inom gemenskapen, kunde prisnivån inte anpassas efter kostnaderna hos de företag som hade den högsta produktiviteten. En sådan anpassning skulle nämligen ha gjort tillämpningen av minimipriser meningslös med hänsyn till de ändamål de har enligt fördraget och det system som införts genom beslut 962/77/EKSG.

74 Vad beträffar nödvändigheten av att upprätthålla stålföretagens konkurrensförmåga kan det anmärkas att endast Brescia-företagen hade listpriser som låg under minimipriserna, medan deras konkurrenter hade listpriser över de fastställda minimipriserna. Brescia-företagen hade fortfarande möjlighet att, genom att sälja precis till minimipriser, sälja billigare eller åtminstone lika billigt som sina krisdrabbade konkurrenter. För övrigt har systemet med minimipriser inte vållat någon nämnvärd snedvridning i de traditionella handelsströmmarna i förhållande till den totala volymen för handeln med dessa produkter.

75 Vad beträffar förbrukningsindustrierna vars industriella förmåga också måste vidmakthållas, hade dessa inte endast i rådgivande kommittén gett sitt samtycke till det införda systemet, utan dessutom hade deras intressen inte skadats eftersom minimiprisnivån ligger under de japanska och amerikanska priserna.

76 Vad slutligen gäller den funktion som minimipriserna har enligt sökanden AFIM (mål 206/78), nämligen att förhindra försäljning till "underpriser", skall det anmärkas att detta innebär att artikel 61 tillskrivs ett mål som den inte har.

77 Det kan således förefalla som om kommissionen, med hänsyn till den komplexa karaktären av de ekonomiska prognoser som fastställandet av prisnivån medförde, vid denna bedömning har tagit hänsyn till de i artikel 3 c uppställda principerna.

78 Följaktligen måste man efter denna allmänna prövning av bedömningen av den situation som var en följd av de ekonomiska sakförhållanden eller omständigheter som ligger till grund för beslut 962/77/EKSG, dra den slutsatsen att detta allmänna beslut inte är behäftat med något fel vad gäller artikel 61 i EKSG-fördraget.

Kapitel II. Beaktande av övriga artiklar i fördraget samt de av sökandena åberopade allmänna principerna

Avsnitt 1. Beaktande av artiklarna 2, 4 och 5 i fördraget

79 Sökandena har hävdat att artiklarna 2, 4 och 5 uppenbart har åsidosatts genom beslut 962/77/EKSG. Artiklarna 2 och 5 anger i allmänna drag den uppgift som gemenskapen skall fylla och i artikel 4 fastställs de viktigaste förbuden i samband med införandet och upprätthållandet av den gemensam ma marknaden för kol och stål. Enligt sökandena hindrades förverkligandet av de i dessa artiklar angivna allmänna målen, som anger inriktningen för gemenskapens hela verksamhet, genom beslut 962/77/EKSG.

80 Genom att hävda denna ståndpunkt har sökandena bortsett från att det i fördraget - genom att det för vissa klart avgränsade situationer föreskrivs myndighetsingripanden - införs undantag från de normala enligt marknadsekonomiska principer uppställda reglerna för hur den gemensamma marknaden skall fungera.

81 Genom att gemenskapslagstiftaren har föreskrivit rätten att vidta en sådan åtgärd såsom fastställande av minimipriser har uppenbarligen möjligheten att tillfälligt göra undantag från konkurrensmekanismerna godtagits på det enda villkoret att målen i artikel 3 c beaktas.

82 Härav följer att villkoren för tillämpning av artikel 61 är uppfyllda när det allmänna beslutet uppfyller de inbördes överensstämmande målen i artikel 3. Även om det är riktigt att gemenskapens grundläggande mål förutom i artikel 3 fastställs i artiklarna 2, 4 och 5, skall det dock anmärkas att när kommissionen har befogenhet att vidta en undantagsåtgärd som utgör en avvikelse från reglerna för en normalt fungerande marknad, anger de bestämmelser i fördraget enligt vilka åtgärden vidtagits vilka artiklar som kommissionen ovillkorligen måste beakta.

83 Så förhåller det sig med artikel 53, avseende vilka finansiella arrangemang som är tillåtna, när kommissionen anser att de är nödvändiga för genomförandet av de uppgifter som anges i artikel 3 och förenliga med bestämmelserna i fördraget, särskilt artikel 65. Det gäller också artikel 58 i fråga om kvoter som fastställs med hänsyn till de principer som uppställs i artiklarna 2, 3 och 4 vidare i fråga om artikel 66 rörande vissa tillstånd som utfärdas för vissa företag på villkor att de iakttar den princip som anges i artikel 4 b samt i fråga om artikel 74 enligt vilken kommissionen vad beträffar dumpning har befogenhet att vidta alla åtgärder som är förenliga med det nuvarande fördraget, särskilt med artikel 3. Det gäller slutligen artikel 95 som avser fall då ett beslut skall fattas eller en rekommendation lämnas som inte förutses i fördraget och där man är skyldig att iaktta de principer som uppställs i artiklarna 2, 3, 4 och 5. Det framgår för övrigt av denna uppräkning att de krav som bestämmelserna i fördraget uppställer rörande de principer och mål som skall uppfyllas för att en undantagsåtgärd skall vara laglig är anpassade efter i vilken omfattning dessa bestämmelser innebär ingrepp i de regler och mekanismer som gäller för en normalt fungerande marknad eller för ett företags självständighet.

84 Av dessa konstateranden följer att själva karaktären av den undantagsåtgärd som föreskrivs i fördraget som på en eller flera punkter innebär en avvikelse från reglerna för en normalt fungerande marknad, och som mer eller mindre djupgående ändrar förhållandena på denna marknad, har medfört att dessa åtgärder har omgetts med tvingande formkrav och materiella villkor som strikt måste iakttas för att säkerställa beslutets lagenlighet, och bland dessa finns en uttömmande beskrivning av de principer och mål som ovillkorligen skall gälla för undantagsbeslutet, medan de övriga principerna och målen

som uppställs i fördraget kan betraktas som tillfälligt icke tillämpliga under den begränsade tid då undantagsbeslutet är i kraft.

85 Bestämmelserna i artikel 61 – som endast hänvisar till artikel 3 i fördraget – skall tolkas så att beaktandet av de i artikeln fastlagda målen och principerna i sig säkerställer lagenligheten av ett beslut om minimipriser.

86 Det finns alltså inget behov av att gå in på detaljer när det gäller sökandenas argumentation med stöd av artiklarna 2, 4 och 5, eftersom beaktandet av de principer som uppställs i dessa artiklar inte ovillkorligen krävs för att det skall fastslås att beslut 962/77/EKSG är lagenligt.

Avsnitt 2. Frågan om beslut 962/77/EKSG är lagenligt i förhållande till allmänna rättsprinciper

87 Först skall det erinras om att artikel 61 syftar till att möjliggöra för gemenskapen att övervinna ekonomiska krissituationer genom tillämpning av solidaritetsprincipen.

Underavsnitt 1. Iakttagande av äganderätten

88 Enligt vissa sökande skulle systemet med minimipriser – om det hade tillämpats – ha lett till att företagarna skulle ha fråntagits sina företag i strid med garantin för äganderätten i det första tilläggsprotokollet till Konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

89 Såsom domstolen redan har understrukit i domen av den 14 maj 1974 (mål 4/73, Nold, Rec. 1974, s. 491) kan inte garantin för äganderätten utvidgas till skydd av affärsintressen, vars osäkerhet är en del av den ekonomiska verksamhetens själva natur. Det skall för övrigt anmärkas att ingen företagsnedläggning som beror på tillämpningen av beslut 962/77/EKSG har noterats.

90 Denna invändning kan därför inte godtas.

Underavsnitt 2. Iakttagande av proportionalitetsprincipen

91 Sökandena har hävdat att tillämpningen av beslut 962/77/EKSG ålade de mest produktiva företagen alltför stora avgifter och att de uppoffringar som således krävdes av dessa företag var oproportionerliga på grund av att beslutet var otillräckligt och bristfälligt:

— otillräckligt i den meningen att medlemsstaterna samtidigt förde en stödpolitik till förmån för sina nationella stålverk, att kommissionen samtidigt beslutade om att kanalisera avsättningen av armeringsjärn i Italien genom Ufficio coordinamento e ripartizione ordini (UCRO) och att kommissionen inte tillräckligt snabbt upprättade ett system för kontroll och övervakning av tillämpningen av beslutet, vilket ledde till överträdelser i form av införande av marknadspriser som låg under minimipriserna;

— bristfälligt i den meningen att varken stålhandlarna eller importen omfattades av systemet med minimipriser.

92 Var och en av dessa invändningar måste prövas för sig i syfte att avgöra om det verkligen är fråga om antingen en otillräcklighet eller en brist i det allmänna beslutet. Endast vid ett jakande svar på denna fråga skall domstolen pröva om den sålunda konstaterade otillräckligheten eller bristen var oproportionerlig.

a) Prövningen av de olika invändningarna

1) Bestämmelsens förenlighet med nationella stödåtgärder

93 Enligt sökandena visar den omständigheten att vissa medlemsstater trots beslut 962/77/EKSG införde nationella stödåtgärder till förmån för den egna stålindustrin att detta beslut var otillräckligt.

94 Kommissionen har genmält att beslut 962/77/EKSG visserligen var nödvändigt men inte tillräckligt för att omorganisera gemenskapens hela stålindustri.

Detta beslut, som endast utgör en del i en mera omfattande krisbekämpningsplan, är således inte alls ett hinder för medlemsstaterna att vidta stödåtgärder för att omstrukturera den nationella stålindustrin.

95 Den omständigheten att de enskilda medlemsstaterna för en självständig politik visar följaktligen inte att de åtgärder som vidtagits genom beslut 962/77/EKSG är otillräckliga och olämpliga i förhållande till de mål som uppställs i detta beslut. Sökandenas invändning på denna punkt saknar alltså grund.

2) Åtgärdens förenlighet med kanaliseringen av avsättningen genom UCRO

96 Sökandena anser att kommissionen genom att inrätta UCRO inte bara har medgett att beslut 962/77/EKSG var otillräckligt, utan dessutom medförde inrättandet av detta organ att beslut 962/77/EKSG faktiskt upphävdes för de företag som var medlemmar.

97 Kommissionen godkände visserligen det avtal som syftade till en samordning av italienska stålföretags försäljning av armeringsjärn genom beslut 78/711/EKSG av den 28 juli 1978 (EGT L 238, s. 28, fransk version; vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå), men det allmänna beslutet som fanns vid tillkomsten av UCRO har inte på något sätt kunnat upphävas genom inrättandet av detta organ.

98 Sökandenas invändning på denna punkt saknar alltså grund.

3) Otillräcklig kontroll

99 De franska och tyska sökandena har hävdat att kommissionen inte tillräckligt snabbt har kontrollerat det handlande som enligt deras uppfattning framför allt Brescia-företagen gjort sig skyldiga till, och att den således inte har hindrat Brescia-företagen från att under de första månaderna efter beslut 962/77/EKSG sälja till priser som låg under minimipriserna. Detta förfarande som inte hindrades gjorde att marknadspriserna störtdes och att även de andra företagen tvingades till överträdelse av beslut 962/77/EKSG.

100 Kommissionen har emellertid med rätta för det första hänvisat till att de första kontrollerna genomfördes redan i juni 1977 och att kontroller vid en tidigare tidpunkt skulle ha varit verkningslösa eftersom försäljningsfaktura enligt praxis inom stålsektorn utfärdas först två månader efter det att ett försäljningsavtal ingåtts, och vidare att den dessutom med hänsyn till sina befogenheter och resurser inte kunde genomföra flera kontroller.

101 Kommissionen genomförde faktiskt under perioden juni 1977 – september 1979 kontroller vid 181 tillfällen (varav 19 under juni och juli 1977), och den granskade vidare under samma period 122 797 intyg om överensstämmelse, varvid den också hade tillfälle att konstatera överträdelser.

102 Följaktligen kan denna invändning inom ramen för granskningen av eventuella brister i systemet med minimipriser inte godtas. Den kan möjligen bli föremål för förnyad prövning i samband med behandlingen rörande de omständigheter som sökandena har åberopat till försvar för sitt handlande.

4) Underlåtelse att tillämpa bestämmelsen på stålhandlarna

103 Enligt sökandena har kommissionen genom att inte låta beslut 962/77/EKSG omfatta oberoende stålhandlare gjort det möjligt för dessa att helt lagligt sälja under minimipriserna, och den möjligheten har de kunnat utnyttja i desto högre grad som de förfogade över lager motsvarande två månaders omsättning och då de kunde fortsätta att köpa in på den yttre marknaden eftersom importen inte omfattades av lagstiftningen om minimipriser. Detta förfarande underlättades ytterligare vad beträffar de stora vertikalt integrerade grupperna, där det producerande moderbolaget sålde till sitt dotterbolag till minimipriser, medan detta sålde vidare med förlust till priser som låg under minimipriserna. Detta ekonomiskt oförsvarbara beteende möjliggjordes genom att moderbolaget övertog dotterbolagets förluster och lät dessa vägas upp av den egna vinstbringande försäljningen.

104 I sitt svar har kommissionen hävdat att artikel 61 endast är tillämplig på företag som avses i artikel 80 i EKSG-fördraget och att den alltså enbart berör producenter och dessas försäljningsorganisationer. Det skulle följaktligen ha varit nödvändigt att, för att få oberoende stålhandlare att omfattas av minimipriser, tillämpa artikel 95 i EKSG-fördraget, och detta var en åtgärd som endast kunde vidtas i en andra etapp.

105 Det är klarlagt att kommissionen aldrig har bestritt att stålhandlarna förfogade över två månaders lager varigenom de kunde sälja till priser under minimipriserna och att 85 % av försäljningen inom gemenskapen sker genom deras försorg, men den har inte tillräckligt uppmärksammat att dessa handlare skulle komma att sälja en del av sitt lager till priser under minimipriserna.

106 Å andra sidan är det sökande företaget Maximilianshüttes invändning (mål 83/79) om den möjlighet som stålhandlarna - dvs. producerande företags dotterbolag - skulle ha att sälja till priser under minimipriserna av rent hypotetisk karaktär, och det framläggs inget bevis för att någon enda stålhandlare faktiskt har gjort detta. Företaget har hävdat att bara den omständigheten att det föreligger en sådan möjlighet utgör tillräckligt bevis för att det berörda beslutet är otillräckligt. Denna brist på bevis gör att denna invändning inte kan godtas vad gäller de stålhandlare som är producerande företags dotterbolag.

107 Det är också klarlagt att vad gäller fastställandet av priset genom inverkan av utbud och efterfrågan utgör en obetydlig förändring i den kvantitet som bjuds ut ett icke oväsentligt störningselement. Uteslutningen av stålhandlarna från systemet med minimipriser utgjorde följaktligen ett påtryckningsmedel som kunderna kunde tillgripa för att påverka prisnivån och hos producenterna ställa krav på priser som låg under minimipriserna. Genom dessa omständigheter tvingades kommissionen att utvidga systemet med minimipriser till att även omfatta stålhandlarna genom beslut 3002/77 av den 28 december 1977 (EGT L 352, s. 8, fransk version; vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå). Det genom beslut 962/77/EKSG införda systemet var bristfälligt såtillvida att de oberoende stålhandlarna inte från första början ålades att iaktta minimipriserna.

5) Underlåtelse att tillämpa bestämmelsen på import från tredje land vilket lett till en samtidig möjlighet till prisanpassning

108 Sökandena har hävdat att köparna inom gemenskapen helt lagligt kunde göra inköp till priser under minimipriserna genom import från tredje land. Enligt de tyska sökandena har de italienska producenterna genom att utnyttja denna frihet för importen sålt sina armeringsjärn i Bayern till priser under minimipriserna genom transitering via Schweiz, något som haft en påtaglig inverkan på prisnivån i Bayern, där det inte längre gick att sälja till minimipriser. Dessutom varade denna faktiska frihet för gemenskapsföretag att anpassa sig

till prisanbud från tredje land vilka låg under minimipriserna ända till den 14 mars 1978, då beslut 527/78 (EGT L 73, s. 16, fransk version; vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå) om förbud mot anpassning till prisanbud från vissa tredje länder antogs.

109 Som svar på dessa invändningar har kommissionen för det första erinrat om att den, enligt artiklarna 74 och 86 i fördraget, på detta område inte har möjlighet att direkt vidta åtgärder som innebär förbud mot import från tredje land och att den inom ramen för sina befogenheter hade antagit tre rekommendationer den 15 april 1977 – alltså femton dagar före beslut 962/77/EKSG – som samtliga tre hade till syfte att motverka import från tredje land (rekommendation 77/328/EKSG – rekommendation 77/329/EKSG – rekommendation 77/330/EKSG (EGT L 114, 5. 5. 1977, s. 4, 6 och 15, fransk version; vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå)).

110 Man kan således inte lägga kommissionen till last att den inte försökt motverka import från tredje land. Det är dessutom viktigt att framhålla att kommissionen i sina förhandlingar med tredje land ställs inför betydande svårigheter till följd av att EKSG är nettoexportör av stål. Under dessa förhållanden är kommissionen både skyldig att säkerställa fortsatt export från gemenskapen och att försöka begränsa importen till gemenskapen och den skulle kunna befara att om den fattade restriktiva beslut som inte blivit föremål för förhandlingar gentemot tredje land skulle detta kunna framkalla vedergällningsåtgärder från motpartens sida som skulle vara till skada för det gemensamma intresset.

111 När det gäller specialfallet med import av italienska armeringsjärn via Schweiz har kommissionen å ena sidan hävdat att denna import inte var onormalt hög utom i oktober och december 1977 men inte från juni till september 1977 och att den, å andra sidan, inom ramen för de åtgärder som vidtagits mot denna import, i början av 1978 hade slutit ett avtal med Schweiz som gjorde det möjligt att iaktta minimipriserna vid dess export av armeringsjärn till den gemensamma marknaden.

112 Det framgår således att kommissionen i detta särskilda fall och under de rådande omständigheterna använde de medel som stod till dess förfogande och att det inte kan läggas den till last att den inte redan i maj 1977 gjorde en ansträngning för att förbjuda denna import, särskilt som sådana förbud endast kunde införas som en del i en förhandlingslösning.

113 Icke desto mindre kvarstår det faktum att import från tredje land under en tid kunnat vålla störningar på marknaden och framför allt påverka priserna, så mycket mera som vissa gemenskapsföretag anpassade sig till prisanbuden från tredje land vilka låg under minimipriserna eftersom sådana anbud var tillåtna.

114 Det skall erinras om att artikel 6.2 i beslut 962/77/EKSG hade till syfte att motverka en sådan prisanpassning till utbud av armeringsjärn från alla icke-medlemsländer. Sådan anpassning är endast tillåten i den mån leveranspriserna inte ligger under leveranspriser "som grundar sig på en mer gynnsam gemenskapsprislista". Denna bestämmelse förhindrade således i praktiken försäljning till lägre priser än minimipriserna eftersom alla gemenskapsprislistor måste innehålla priser som uppfyller kraven i beslut 962/77/EKSG.

115 Trots denna artikel tycks det ha förekommit prisanpassning under minimipriserna eftersom kommissionen i andra övervägandet till beslut 527/78 medgav att erfarenheten visat att dessa minimipriser inte kan iakttas när ett lägre prisanbud som endast omfattar begränsade mängder kan tjäna som grund för anpassningar, och att det därför blivit nödvändigt att ta bort möjligheten att anpassa priserna till ett prisanbud från vissa tredje länder.

116 Det måste därför medges att den frihet som faktiskt rått i fråga om anpassning till prisanbud avseende begränsade mängder från tredje land tillsammans med den obegränsade importen måste anses ha utgjort en brist i systemet med minimipriser.

b) Den oproportionerliga karaktären av de ålagda uppoffringarna med hänsyn till de brister som konstaterats

117 Det skall nu prövas, om de skyldigheter som ålagts företagen, mot bakgrund av de konstaterade bristerna, medfört oproportionerliga bördor för sökandena varigenom proportionalitetsprincipen åsidosatts. Mot sökandenas påståenden på denna punkt har kommissionen genmält att ett allmänt besluts giltighet inte kan vara beroende av förekomsten eller frånvaron av andra, formellt oavhängiga beslut.

118 Detta argument är inte relevant i detta fall och domstolen måste pröva om sökandena genom de konstaterade bristerna ålagts oproportionerliga bördor, mot bakgrund av de mål som fastställts i beslut 962/77/EKSG. Domstolen har emellertid redan i sin dom av den 24 oktober 1973 (mål 5/73 – Balkan – Rec. 1973, s. 1091) fastslagit att "även om institutionerna i utövandet av sina befogenheter skall övervaka att de avgifter som åläggs de ekonomiska aktörerna inte går utöver vad som är nödvändigt för att myndigheterna skall kunna uppnå de uppställda målen, följer det emellertid inte härav att denna skyldighet skall bedömas i förhållande till en viss grupp aktörers särskilda situation".

119 Det framgår att det system som inrättades genom beslut 962/77/EKSG på det hela taget har fungerat trots de brister som har konstaterats och att de mål som eftersträvades genom beslutet slutligen har uppnåtts. Även om de uppoffringar som krävdes av sökandena blev mer betungande genom bristerna i systemet, är det icke desto mindre klart att detta beslut inte har utgjort en i förhållande till målet alltför långtgående eller oacceptabel åtgärd.

120 Under dessa omständigheter och med hänsyn till att det i beslut 962/77/EKSG fastställda målet står i överensstämmelse med kommissionens skyldighet att handla i det gemensamma intresset och att själva karaktären av artikel 61 i EKSG-fördraget med nödvändighet medför att vissa företag i den europeiska solidaritetens intresse måste acceptera större uppoffringar än andra, kan det inte läggas kommissionen till last att den ålagt sökandena oproportionerliga bördor.

Kapitel III. Invändningen om maktmissbruk

121 Enligt sökandena är beslut 962/77/EKSG behäftat med maktmissbruk eftersom kommissionen eftersträvat ett annat mål än det som enligt artikel 61 ger den rätt att fastställa minimipriser inom den gemensamma marknaden.

122 Enligt sökandena var beslutets verkliga syfte att skydda de stora företagen inom järn- och stålindustrin som var olönsamma på marknaden för armeringsjärn på så sätt att man med hjälp av minimipriserna tillförsäkrade dem deras marknadsandel.

123 Enligt deras uppfattning borde omstruktureringen inom sektorn – ett mål som kommissionen anger i beslut 962/77/EKSG – ha kommit till stånd med hjälp av marknadsekonomins lagar varigenom de icke lönsamma företagen skulle ha tvingats att upphöra med produktionen av armeringsjärn.

124 Genom detta allmänna beslut som avsåg alla företag – vars situation kommissionen väl kände till – har kommissionen alltså gynnat de företag som inte var produktiva till skada för konsumenterna och de effektiva företagen. Kommissionen har således bromsat de sistnämnda företagens expansion för att "bryta" deras "mycket starka konkurrenskraft" genom att belasta dem med följderna av en kris som andra drabbats av "i en icke närmare beskriven solidaritet i gemenskapens namn".

125 Kort sagt är enligt sökandena det fattade beslutet uttryck för en avsikt att utöva vedergällning mot de effektiva företagen, särskilt företagen i Brescia-området som inte hörsammade kommissionens uppmaning att hålla sig till angivna produktionskvoter.

126 Kommissionen har anfört att sökandena endast bedömer beslutet om minimipriser med utgångspunkt från sin egen situation. De glömmer att gemenskapsinstitutionerna har till uppgift att ta hela järn- och stålindustrin inom gemenskapen i beaktande och att – i enlighet med de tvingande föreskrifterna i fördraget – vidta generella åtgärder för att lösa hela den berörda branschens problem.

127 Kommissionen har erinrat om sina klart redovisade syften och invänder mot Brescia-företagens påståenden.

128 Av övervägandena till beslut 962/77/EKSG, kommissionens inlagor och de muntliga förhandlingarna framgår att kommissionen genom denna åtgärd avsåg att förbättra situationen på marknaden för armeringsjärn, särskilt genom att försöka få till stånd en bättre jämvikt mellan det alltför stora utbudet och efterfrågan samt mellan priserna för att på så sätt öka det genomsnittliga kapacitetsutnyttjandet av produktionsapparaten hos samtliga företag.

129 Verkan av beslutet om minimipriser på de små och medelstora företagen, liksom dess återverkningar på de stora företagen inom järn- och stålindustrin är en nödvändig följd av denna åtgärd som, såsom redan har visats, vidtagits i enlighet med gällande bestämmelser i en uppenbar krissituation och som var i överensstämmelse med målen i artikel 3 i fördraget. Det rör sig om en

oundviklig följd av en laglig åtgärd och inte om resultatet av en avsikt att skada vissa företag. Sökandena har för övrigt inte framlagt samstämmig bevisning av sådant slag att det är möjligt att fastslå förekomsten av maktmissbruk.

130 Sökandena har således inte lagt fram bevis för att kommissionen använt sina befogenheter för andra syften än de som avses i artikel 61.

Andra delen. De individuella påföljdsbeslutens lagenlighet

131 De individuella påföljdsbesluten som fattats av kommissionen enligt artikel 64 måste uppfylla de krav på motivering som föreskrivs i fördraget. Domstolen måste dessutom bedöma sökandenas situation med hänsyn till de eventuella omständigheter som sökandena kan åberopa till försvar för sitt handlande och med avseende på de anpassningsmöjligheter som sökandena åberopat.

Kapitel 1. Bristen på motivering

132 Sökandena har framhållit att de individuella besluten inte innehåller någon riktig motivering, eftersom kommissionen endast med hänvisning till beslut 962/77/EKSG utdömt böter. Kommissionen kunde således med en skenmotivering som "med beaktande av överträdelsernas art, beloppet av försäljningen till priser under minimipriserna samt företagets verkliga skatteförmåga ..." fastställa böterna till vilket belopp som helst. Sökandena har vidare lagt kommissionen till last att den inte besvarade deras yttranden i samband med det administrativa förfarandet och anser detta desto mera klandervärt eftersom motiveringskravet utgör det enda verkliga skyddet för de berördas rättigheter.

133 Kommissionen har gjort gällande att när motiveringen till ett individuellt beslut hänvisar till bestämmelserna i fördraget och de allmänna beslut som tillämpas samt fastslår de faktiska omständigheterna i övervägandena och uppställer ett logiskt samband mellan själva beslutsdelen och det som föregår, är detta beslut tillräckligt motiverat.

134 Ordalydelsen i de individuella besluten visar att kommissionen för samtliga företag har använt samma utformning: efter en hänvisning till tillämpliga bestämmelser i fördraget och tillämpliga beslut, anges under vilka omständigheter överträdelserna av de nämnda bestämmelserna har konstaterats, hur detta meddelats företagen och hur dessa har lagt fram sina yttranden. Därefter sker en uppräkning av de olika beståndsdelarna i överträdelsen och böterna, som följer därav, preciseras.

135 Mot bakgrund av denna utformning kunde man sluta sig till att om sökandena jämförde det individuella beslutet som drabbade dem med det allmänna beslutet 962/77/EKSG kunde de inte vara okunniga om de överträdelser av bestämmelserna som lades dem till last. Man kan därför inte mot kommissionen invända att den har underlåtit att i de individuella besluten lägga till den särskilda motiveringen från det allmänna beslutet som de individuella besluten innebär verkställighet av och som sökandena inte kunde vara okunniga om. För övrigt visar omfattningen av de grunder som sökandena åberopat under det skriftliga förfarandet och de muntliga förhandlingarna att den föreliggande motiveringen på intet sätt skadat deras försvar.

136 Denna invändning saknar således grund.

Kapitel 2. Omständigheter som sökandena åberopar till försvar för sitt handlande

137 Sökandena har åberopat olika omständigheter för sitt handlande och har härvidlag använt olika beskrivningar för att karakterisera den tvångssituation som tillämpningen av beslut 962/77/EKSG ledde till för deras vidkommande, och som utgjorde ett hot mot deras existens eller i vart fall mot kontinuiteten i deras fortsatta verksamhet. De har hänfört dessa omständigheter till tre olika begrepp - nödvärn, force majeure och nödsituation - som måste prövas i tur och ordning.

Nödvärn

138 Vad beträffar nödvärn kan detta, som begreppsmässigt innebär att en person försvarar sig mot ett oberättigat angrepp, inte frita ekonomiska aktörer från deras ansvar när de medvetet åsidosätter ett beslut vars lagenlighet varken i

sig själv eller med hänsyn till de ekonomiska sakförhållanden och omständigheter som det bygger på kan ifrågasättas. I föreliggande fall har sökandena ingen grund för att åberopa nödvärn, eftersom det har fastslagits att beslut 962/77/EKSG är lagenligt vad gäller formkraven och de materiella villkoren i EKSG-fördraget, och eftersom nödvärn inte kan göras gällande gentemot en offentlig myndighet som handlar lagenligt inom ramen för sina befogenheter.

Force majeure

139 Sökandena har anfört att till följd av "andra producenters" beteende vilka inte iakttog beslutet om minimipriser hamnade de i en force majeure-situation som tvingade dem att själva överträda beslut 962/77/EKSG för att undvika att bli uteslutna från marknaden för armeringsjärn.

140 En force majeure-situation förutsätter dock att den yttre orsak som åberopas av rättighetshavarna leder till följder som är till den grad ofrånkomliga och oundvikliga att det blir objektivt sett omöjligt för de berörda personerna att uppfylla sina skyldigheter och, i det aktuella fallet, att det inte återstår något annat alternativ för dem än att överträda beslut 962/77/EKSG.

141 Av de framlagda handlingarna framgår att endast 29 av 181 företag som kontrollerades mellan juni 1977 och september 1979 har gjort sig skyldiga till överträdelser av minimipriserna. Följaktligen visar det sig att en majoritet av företagen faktiskt har anpassat sig, antingen genom att skaffa andra kunder eller lägga om sin produktion eller genom upprätthållande av en viss produktionsnivå samtidigt som de har iakttagit minimipriserna. Det yttre skäl som åberopats av sökandena försatte dem alltså inte i en situation utan utväg, och det är därför uteslutet att tillämpa force majeure-begreppet till deras fördel.

Nödsituation

142 Sökandena har åberopat att de befann sig i en nödsituation som tvingade dem att underlåta att uppfylla sina skyldigheter som ålagts dem genom beslut 962/77/EKSG. Särskilt de italienska sökandena har anfört att de faktiskt saknade alla möjligheter att minska de fasta kostnaderna med hänsyn till risken för strejker och social oro vid eventuella avskedanden och att deras

existens således skulle ha varit hotad med tanke på den sjunkande omsättningen. Sökandena Montereau och Korf anser att principen "nöden har ingen lag" rättfärdigar deras beteende. Sökanden Maxhütte har hävdat att "den enda räddningen" för företaget var att återerövra sin marknadsandel genom att sälja till priser som låg under minimipriserna och anser att den nödsituation som företaget befann sig i hade uppstått genom en kombination av faktorer som omfattade såväl bristerna och otillräckligheterna i systemet som den omständigheten att Maxhütte hade iakttagit minimipriserna i juni och juli, medan dess konkurrenter inte hade gjort detta. Sökandena har således med stöd av olika argument åberopat att de stod inför ett allvarligt hot som satte företagets existens på spel.

143 Utan att det behöver prövas om det påtalade hotet kunde föranleda en nödsituation som berättigade företagens beteende räcker det med att konstatera att inget av företagen som har iakttagit det allmänna beslutet 962/77/EKSG har löpt risk att gå i konkurs eller att träda i likvidation, och att de sökande företagens existens faktiskt inte har varit utsatt för någon fara, även om några av dem har fått notera en sjunkande försäljningsvolym.

144 Vad beträffar företaget Stefana Antonio som befann sig i en synnerligen svår ekonomisk situation, måste det påpekas att detta beror på företagets val av tidpunkt för genomförande av en omstrukturering och således beror på dess felbedömning av en allmänt känd ogynnsam konjunktur. Detta individuella beteende ger det inte rätt att åberopa att det förelåg en nödsituation.

Kapitel 3. Anpassning

145 Det sökande företaget Feralpi har, tillsammans med de övriga italienska sökandena, hävdat att dess beteende var lagligt eftersom det sålde armeringsjärn till minimipriser som var ett resultat av anpassningar som gjorts i enlighet med gemenskapsreglerna.

146 Med hänvisning till artikel 6 i beslut 30/53 av den 2 maj 1953 (EGT, s. 109), ändrad genom artikel 2 i beslut 72/440/EKSG av den 22 december 1972 (EGT L 297, s. 39, fransk version; vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå), har Feralpi för det första hävdat att företaget har rätt att anpassa sig till priser som faktiskt tillämpas av andra gemenskapsföretag och inte enbart till en konkurrents listpriser.

147 Kommissionen har emellertid med rätta hävdat att det i nämnda artikel 6 preciseras att denna rätt till anpassning endast förekommer när det gäller produkter där "skyldigheten att offentliggöra priserna är upphävd eller begränsad", dvs. för de produkter som finns uppräknade i artikel 8 i beslut 31/53 av den 2 maj 1953 (EGT, s. 111, fransk version; vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå), ändrad genom beslut 72/441/EKSG av den 22 december 1972 (EGT L 297, s. 42, fransk version; svensk specialutgåva, del 13, volym 02), bland vilka armeringsjärn inte finns upptaget.

148 I fråga om armeringsjärn har det följaktligen endast, inom gemenskapen, lagenligt kunnat ske en anpassning till listpriserna hos en konkurrent från gemenskapen.

149 Feralpi har vidare hävdat att det fram till den 15 mars 1978 – ikraftträdandedag för beslut 527/78 om förbud mot prisanpassning till utbud av stålprodukter som kommer från vissa tredje länder – inte endast har kunnat genomföra en anpassning av nämnda slag, utan också anpassning till priser inom gemenskapen som tidigare anpassats till prisanbud från tredje land.

150 Kommissionen har mot detta argument invänt att en anpassning till prisanbud från tredje land endast är giltig under förutsättning att företaget inom tre dagar har lämnat kommissionen ett meddelande om i samband med vilken transaktion det har tillämpat en sådan anpassning, i enlighet med artikel 1 i beslut 23/63 av den 11 december 1963 (EGT 187/63, s. 2976, fransk version; vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå).

151 Om kommissionens argumentation endast åsyftade anpassningsförfarandets formella lagenlighet, kan den inte godtas, eftersom underlåtelse att lämna meddelande inte utgör en överträdelse av minimipriserna.

152 Kommissionen har dock med rätta hävdat att sökanden borde ha framlagt bevis på sin anpassning till prisanbud från tredje land. Eftersom några sådana bevis inte har lagts fram av Feralpi går det alltså inte att godkänna en sådan anpassning såsom giltig. Detta gäller ännu mindre giltigheten av en anpassning till ett prisanbud från gemenskapen som i sin tur i förväg – utan att det finns något bevis för detta – har anpassats till ett prisanbud från tredje land.

153 Slutligen har Feralpi vad gäller försäljningen i Förbundsrepubliken Tyskland hävdat att företaget har anpassat sig till prislistor som offentliggjorts av tyska företag. Företaget har således inte gjort sig skyldigt till någon överträdelse av minimipriserna, utom möjligen, i de fall då sådan anpassning varit otillåten, till överträdelse av artikel 60 i EKSG-fördraget.

154 Till att börja med måste det erinras om att bestämmelserna i artikel 6.1 i beslut 962/77/EKSG inte utgör något hinder för anpassning "till mer gynnsamma priser baserade på prislistor hos andra producenter inom gemenskapen". Alla prislistor för gemenskapsföretag måste stämma överens med beslutet om införande av minimipriser, och det finns ingen möjlighet till försäljning till priser som ligger under minimipriserna efter anpassning till prisanbud inom gemenskapen. Följaktligen är försäljning till priser som ligger under minimipriserna inte enbart en otillåten anpassning inom gemenskapen och en överträdelse av artikel 60 i EKSG-fördraget, utan också en överträdelse av minimipriserna.

155 Genom att från det tyska listpriset, som företaget hävdat att det anpassat sig till, dra av kostnaderna för transport från Lonato (Feralpis baspunkt) till bestämmelseortens baspunkt fick Feralpi ett "anpassat" försäljningspris som var lägre än det pris som tillämpningen av ett gemenskapsföretags prislista skulle ha medfört, något som enligt artikel 6.1 är förbjudet. Följaktligen utgör den försäljning som skett i Förbundsrepubliken Tyskland till priser under minimipriserna därför överträdelser av artikel 61 i EKSG-fördraget.

Tredje delen. Nedsättning av böterna

Kapitel 1. Allmänt

156 Sökandena har i andra hand dels i sina skriftliga inlagor dels vid den muntliga förhandlingen yrkat nedsättning av böterna.

157 Det skall erinras om att dessa överträdelser har begåtts under en krisperiod under vilken många företags existens i denna sektor var i fara och som ledde till upprättandet av en krisbekämpningsplan som huvudsakligen byggde på solidaritetsprincipen, den enda princip som kunde möjliggöra att hela sektorn skulle övervinna krisen.

158 Det skall visserligen konstateras att beaktandet av denna princip krävde uppoffringar av de mest produktiva företagen, särskilt i förhållande till den frihet som stålhandlare och importörer från tredje land åtnjöt på prisområdet under 1977, den period då de flesta av de konstaterade överträdelserna har begåtts.

159 Kommissionen har dock genom sitt beslut att tillämpa en relativt låg bötessats, 25 % av värdet av underprissättningen för företag utan särskilda ekonomiska problem, 10 % av samma värde för medelstora företag med negativ balansräkning och 1 % av detta värde för företag i konkurs, tagit vederbörlig hänsyn till de faktiska omständigheterna med hänsyn till vilka bötessatser – det dubbla värdet av den otillåtna försäljningen – den enligt artikel 64 i fördraget har rätt att tillämpa.

160 Följaktligen saknas det grund för sökandenas yrkanden om nedsättning av bötesbeloppet, förutom de yrkanden som skall prövas i det följande och som gäller felaktig tillämpning av de satser kommissionen fastställt eller eventuell nedsättning av värdet av underprissättningen.

Kapitel 2. De enskilda fallen

1. Antonio Stefana

161 Detta företag har hävdat att det befann sig i en mycket kritisk ekonomisk situation vid den tidpunkt då böterna utdömdes, något som kommissionen inte har bestritt. Därför skall i enlighet med de av kommissionen fastställda kriterierna satsen på 10 % av värdet av underprissättningen tillämpas för detta företag och inte satsen på 25 %. Böterna skall alltså nedsättas från 50 852 000 lire till 20 340 800 lire.

2. Yrkandena om eventuell nedsättning av värdet av underprissättningen

a) di Darfo

162 Sökanden har till att börja med åberopat ett fel i förfarandet, bestående i att företaget först den 23 juni 1978 kallades till ett möte i Bryssel för att lämna

kompletterande muntliga förklaringar, fastän mötet skulle äga rum den 29 juni 1978. Sökandens begäran om att mötet skulle skjutas upp fick avslag och därför har företaget yrkat att det individuella bötesbeslutet av den 18 augusti 1978 skall ogiltigförklaras, eftersom kommissionens avslag hindrade sökanden från att utöva rätten till försvar på vederbörligt sätt.

163 Kommissionen har anmärkt att den inte har skyldighet att ge parterna tillfälle att lämna muntliga förklaringar och att det därför inte finns någon bestämd tidsfrist. Det föreligger således varken något fel i förfarandet, eller något hinder för att utöva rätten till försvar på lämpligt sätt.

164 Visserligen är det riktigt att det i artikel 36 i fördraget, som di Darfo har hänvisat till, endast föreskrivs att kommissionen innan den tillgriper en ekonomisk påföljd skall ge den som saken gäller tillfälle att framlägga sina synpunkter, och att företaget i det här fallet kunde framlägga sina synpunkter skriftligen, men det måste ändå fastslås att den frist som kommissionen gav företaget di Darfo – vad gäller kallelsen till mötet i Bryssel – hade kunnat beräknas med större marginal för att möjligheten för detta företag att framlägga sina synpunkter rörande vissa omtvistade handlingar inte skulle påverkas negativt. Kommissionens handlande leder emellertid inte till att det angripna beslutet blir ogiltigt eftersom sökanden hade möjlighet att i förväg skriftligen inkomma med synpunkter, men domstolen måste beakta de handlingar som företaget hade velat lägga fram vid det möte där det inte hade möjlighet att infinna sig.

165 Sökanden har vidare hävdat att fakturorna nr 1626, 1628 och 1630 – samtliga tre av den 2 september 1977 – inte gällde armeringsjärn, utan valsade produkter av typen ST 37, och att dessa fakturor alltså inte omfattas av tillämpningsområdet för beslut 962/77/EKSG. Men eftersom kommissionen med rätta har framhållit att fakturorna bär en stämpel med texten "partiell anpassning till AFIM-prislistan", och denna lista endast omfattar armeringsjärn, kan detta argument från sökanden inte godtas.

166 Slutligen har sökanden hävdat att kommissionen felaktigt i de påstått otillåtna försäljningarna inkluderat några fakturor vars beställningar hade effektuerats innan beslut 962/77/EKSG trädde i kraft. Det är här fråga om två grupper av beställningar, den ena till företaget Maretto Blein med Spa Darma i Milano som mellanhand, och den andra till Spa Baraclit med företaget Albani di Merate som mellanhand.

167 Kommissionen har tillbakavisat denna argumentation och anfört att de beställningssedlar som di Darfo har bifogat som bevis inte uppvisades i samband med inspektionen av företaget. Detta argument från kommissionen saknar grund eftersom i detta särskilda fall hänsyn måste tas till de handlingar som företaget underlåtit att lägga fram i samband med att det lämnade sina skriftliga synpunkter till kommissionen, och som det därefter inte har haft tillfälle att lägga fram.

168 Under det muntliga förfarandet lade kommissionen fram en av de fakturor (nr 1514) beträffande vilka di Darfo har hävdat att beställningarna skett före den 8 maj 1977. Denna faktura är visserligen daterad den 2 augusti 1977, men kan dock inte under några förhållanden utgöra bevis som kan vederlägga innehållet i de av di Darfo framlagda handlingarna. Dessa visar nämligen att de beställningarna som utgjorde grunden för ett avtal – enligt vilket parterna var ense om varan och priset – faktiskt hade gjorts före den 8 maj 1977.

169 Följaktligen skall sökandens argument godkännas och den försäljning som hänför sig till dessa beställningar undantas från den försäljning för vilken det ålagts böter. Eftersom den försäljningen motsvarar 3,4 % av den totala försäljningen skall böterna för di Darfo minskas med 3,4 % och således nedsättas från 27 830 000 lire till 26 883 780 lire.

b) Rumi

170 Sökanden har hävdat att kommissionen felaktigt utgått från ett pris på 540 tyska mark per ton armeringsjärn vid beräkningen av värdet av underprissättningen. Företaget har nämligen vid sin försäljning av armeringsjärn anpassat sig efter baspunkterna Saarbrücken och Oberhausen, varför priset per ton genom ändringar i transportkostnaderna minskat till 451,87 tyska mark. Företaget anser att värdet av underprissättningen härigenom minskat från 200 till 100 miljoner lire, och att böterna endast skall beräknas på basis av det sistnämnda beloppet.

171 Kommissionen har med rätta framhållit dels att den till stöd för detta yrkande framlagda handlingen gäller försäljningar som ägt rum senare än de försäljningar som tagits i beaktande vid beräkningen av värdet av underprissättningen, dels att de ifrågavarande produkternas slutliga bestämmelseort var Nederländerna. Under dessa omständigheter står en anpassning till baspunkter i Tyskland i strid med artikel 60 i fördraget, och eftersom denna

otillåtna anpassning gjort det möjligt för sökanden att sälja till priser under minimipriserna, utgör den också en överträdelse av minimipriserna. Denna invändning från företaget Rumi kan således inte godtas.

c) Feralpi

172 Sökanden har hävdat att kommissionen med orätt lagt företaget till last att det har tillämpat priser under minimipriserna med hjälp av en serie fakturor med de omtvistade priserna inskrivna för hand. Företaget har anfört att sådana anteckningar saknar bevisvärde eftersom dessa fakturor inte hade något med de verkliga avtalsvillkoren att göra.

173 Kommissionen har lagt fram en rad kopior av telexmeddelanden rörande försäljningarna i fråga som utvisar en skillnad mellan det mot minimipriset svarande försäljningspriset angivet i tyska mark och samma belopp angivet i lire som skulle föras upp på fakturan och som låg under minimipriset.

174 Innehållet i dessa handlingar har dessutom bekräftats genom det skriftliga vittnesmålet från kommissionens inspektör, och denna invändning kan därför inte godtas.

175 Sökanden har också hävdat att företaget sålt armeringsjärn med kvalitetstillägg vilket kommissionen inte tagit hänsyn till vid sin beräkning av värdet av underprissättningen.

176 Det skall erinras om att det i artikel 2 i beslut 3000/77 förklaras att minimipriserna är baspriser, inklusive kvalitetstillägg, medan det i beslut 962/77/EKSG helt enkelt förklaras i artikel 2 att minimipriserna är baspriser. Minimipriserna omfattade således från och med den 1 januari 1978, då beslut 3000/77 trädde i kraft, kvalitetstillägg, medan beloppet för dessa tillägg kunde läggas till minimipriserna enligt beslut 962/77/EKSG.

177 Eftersom dessa överträdelser begåtts mellan den 3 mars och den 3 maj 1978 måste underprissättningen vara lika med skillnaden mellan minimipriset (inklusive tillägg för diameter) och det försäljningspris som tillämpades och som inkluderar baspriset och kvalitetstillägget.

178 Med hänsyn till vad ovan anförts skall följaktligen böterna sättas ned från 55 110 000 lire till 50 000 000 lire.

Rättegångskostnader

179 I enlighet med artikel 69.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna.

180 Enligt punkt 3 i samma artikel kan domstolen besluta att vardera parten helt eller delvis skall bära sin kostnad om parterna ömsom tappar målet på en eller flera punkter eller om särskilda omständigheter motiverar det.

181 I målen 154/78 (Valsabbia), 205/78 (Stefana Fratelli), 206/78 (AFIM), 227/78 (di Darfo), 228/78 (Sider Camuna), 263/78 (Rumi), 264/78 (Feralpi), 31/79 (Montereau) – inklusive de interimistiska åtgärderna – 39/79 (OLS), 83/79 (Maximilianshütte), 85/79 (Korf Industrie) har sökandena tappat målet beträffande alla väsentliga punkter och skall därför förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna.

182 I målet 226/78 (Antonio Stefana), där kommissionen har tappat målet avseende andrahandsyrkandet om nedsättning av böterna, skall vardera parten bära sin kostnad.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN

följande:

1) **De böter som sökandena ålagts att betala skall nedsättas:**

— **för Antonio Stefana (226/78) till 19 042 beräkningsenheter, dvs. 20 340 800 lire,**

— **för di Darfo (227/78) till 25 168 beräkningsenheter, dvs. 26 883 780 lire och**

— **för Feralpi (264/78), till 46 298 beräkningsenheter, dvs. 50 000 000 lire.**

2) **Talan i övrigt ogillas.**

3) **Sökandena i målen 154/78 (Valsabbia), 205/78 (Stefana Fratelli), 206/78 (AFIM), 227/78 (di Darfo), 228/78 (Sider Camuna), 263/78 (Rumi), 264/78 (Feralpi), 31/79 (Montereau) 39/79 (OLS), 83/79 (Maximilianshütte) och 85/79 (Korf Industrie) skall ersätta rättegångskostnaderna i sin helhet.**

4) **I målet 226/78 (Antonio Stefana) skall vardera parten bära sin kostnad.**

Kutscher O'Keeffe Touffait Mertens de Wilmars Pescatore

Mackenzie Stuart Bosco Koopmans Due

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 18 mars 1980.

A. Van Houtte
Justitiesekreterare

H. Kutscher
Ordförande

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

DOMSKÄL

Domskäl . . . . .

Inledning. Fråga om huruvida invändningen om rättsstridighet vad avser det allmänna beslutet 962/77/EKSG och de grunder och argument som anförts av sökandena till stöd för denna invändning kan tas upp till sakprövning . . . . .

Första delen. Lagenligheten av det allmänna beslutet 962/77/EKSG . . . . .

Kapitel I. Med hänsyn till artikel 61 i EKSG-fördraget . . . . .

Avsnitt 1. Formkrav som skall vara uppfyllda vid antagandet av ett beslut enligt artikel 61

Underavsnitt 1. De allmänna formkraven (artiklarna 5 och 15 i fördraget) . . . . .

Underavsnitt 2. Iakttagande av de särskilda kraven på motivering i artikel 61 . . . . .

Underavsnitt 3. Iakttagande av de särskilda formkraven i artikel 61 . . . . .

Avsnitt 2. Iakttagande av de materiella villkoren enligt artikel 61 . . . . .

Underavsnitt 1. Frågan om en uppenbar kris förelegat eller varit omedelbart förestående . . . . .

Underavsnitt 2. Iakttagande av artikel 3 i fördraget . . . . .

Underavsnitt 3. Prisnivån i förhållande till artikel 61 slutet i fördraget . . . . .

Kapitel II. Beaktande av övriga artiklar i fördraget samt de av sökandena åberopade allmänna principerna . . . . .

Avsnitt 1. Beaktande av artiklarna 2, 4 och 5 i fördraget . . . . .

Avsnitt 2. Frågan om beslut 962/77/EKSG är lagenligt i förhållande till allmänna rättsprinciper . . . . .

Underavsnitt 1. Iakttagande av äganderätten . . . . .

Underavsnitt 2. Iakttagande av proportionalitetsprincipen . . . . .

a) Prövningen av de olika invändningarna . . . . .

1) Bestämmelsens förenlighet med nationella stödåtgärder . . . . .

2) Åtgärdens förenlighet med kanaliseringen av avsättningen genom UCRO . . . .

3) Otillräcklig kontroll . . . . .

4) Underlåtelse att tillämpa bestämmelsen på stålhandlarna . . . . .

5) Underlåtelse att tillämpa bestämmelsen på import från tredje land vilket lett till en samtidig möjlighet till prisanpassning . . . . .

b) Den oproportionerliga karaktären av de ålagda uppoffringarna med hänsyn till de brister som konstaterats . . . . .

Kapitel III. Invändningen om maktmissbruk . . . . .

Andra delen. De individuella påföljdsbeslutens lagenlighet . . . . .

Kapitel 1. Bristen på motivering . . . . .

Kapitel 2. Omständigheter som sökandena åberopar till försvar för sitt handlande . . . . .

Nödvärn . . . . .

Force majeure . . . . .

Nödsituation . . . . .

Kapitel 3. Anpassning . . . . .

Tredje delen. Nedsättning av böterna . . . . .

Kapitel 1. Allmänt . . . . .

Kapitel 2. De enskilda fallen . . . . .

1. Antonio Stefana . . . . .

2. Yrkandena om eventuell nedsättning av värdet av underprissättningen . . . . .

a) di Darfo . . . . .

b) Rumi . . . . .

c) Feralpi . . . . .

Rättegångskostnader

Domslut